

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

Šola za ravnatelje

XXV. STROKOVNO SREČANJE RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV SREDNJEGA ŠOLSTVA
19. in 20. november 2018, Grand hotel Bernardin, Portorož

UČENJE V SREDIŠČU

NAPOVEDI PREDAVANJ

dr. **Damijan Štefanc**, Univerza v Ljubljani

IZZIVI SREDNJEŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA IN UČENJA: ŠOLA IN MLADI KOT UJETNIKI DISKURZA KOMPETENTNOSTI

Zdi se, da imamo v današnjem času izrazito ambivalenten odnos do znanja: po eni strani sicer trdimo, da živimo v »družbi znanja«, kar naj bi impliciralo, da ima znanje – in z njim učenje – v taki družbi še posebej imenitno mesto. Toda obenem je prav znanje koncept, ki ga vztrajno problematiziramo in marginaliziramo ter zanj iščemo alternative. Ena takih domnevnih alternativ je kompetenca: v poklicnem in strokovnem izobraževanju je kompetenčna naravnost že skoraj dve desetletji vodilo načrtovanja in izvajanja izobraževalnih programov. Prav tako so kompetence vstopile v gimnazijsko izobraževanje. Gimnazijski učni načrti namreč niti ne določajo več standardov znanja, pač pa pričakovane rezultate, ki naj bi bili izpeljani prav iz t.i. ključnih kompetenc. Razumeti je, da kompetence pomenijo sodobno nadgradnjo izobraževanja, ki naj bi bilo tradicionalno zavezano »zgolj«
posredovanju in usvajanju znanja, kar v sodobni »hitro spreminjajoči se«
družbi menda ne zadostuje več. A zakaj se vse bolj dozdeva, da postaja šola – pa čeprav sodobna in usmerjena h kompetencam – vse bolj institucija, ki mlade prikrajšuje tako za odlično in pogljobljeno znanje kot tudi za kakovostno izobrazbo in – kompetentnost?

Jelka Lavrih Sztajnbock, Team Training

SKRITA VREDNOST VREDNOT ZA RAVNATELJE

Vrednote so nevidni usmerjevalec vedenja in odločanja ljudi. (Ne)spreminjanje vrednotnih sistemov je izziv vseh časov in okolij. V slovenskih vrtcih in šolah so temeljne in obče veljavne vrednote v zadnjem desetletju tema številnih odličnih razprav in dejavnosti. Ob tem se porajajo nadaljnja vprašanja. Ali so vrednote prodrle tudi na področje vodenja vrtcev in šol?

Jih ravnatelji koristijo za lažje in hitrejše doseganje ciljev vzgoje in izobraževanja? Kako jih lahko uporabijo kot dragoceno orodje vodenja?

dr. **Sonja Pečjak**, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

USTVARJANJE POGOJEV ZA SPODBUJANJE UČENJA

V prispevku bom s psihološke perspektive predstavila poti možnega razvoja šole v smeri »učee se skupnosti«
ter vlogo ravnatelja pri tem. Pri tem bom izhajala iz ugotovitev psiholoških raziskav o značilnostih današnjih udeležencev v šolskem prostoru: učencev (t.i. milenijcev), staršev (njihovega »helikopterskega starševstva«
in učiteljev, ki jih mora ravnatelj za učinkovito vodenje šole upoštevati. Hkrati bom izpostavila nekatere ključne psihološke mehanizme za spreminjanje šolske kulture v »učee se skupnost«.

NAPOVEDI SIMPOZIJEV

mag. **Vlasta Poličnik** in mag. **Peter Markič**, Šola za ravnateljice in
mag. **Tatjana Šček Prebil**, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola

VODSTVENI TIMI? ZAKAJ PA NE?

Simpozij bo namenjen tematiki podpore ravnateljevemu pedagoškemu vodenju in poslovanju. Ob proučevanju mednarodnih praks vodenja v izobraževanju ugotovljamo, da mnogi avtorji (Lambert 1998, Elmore 2000, Olson 2000, Spillane in Diamond 2007, Leightwood 2009, Harris 2010) menijo, da do sedaj večinoma uveljavljen model enega vodje premalo upošteva in izkoristi potencialne strokovnih delavcev, ki bi lahko sodelovali pri vodenju, zato moramo pri njih razvijati znanje, spretnosti in predanost za sodelovanje pri vodenju. Na osnovi teh izhodišč je smiselno, da kot del podpore ravnateljevemu vodenju razvijemo področje distribuiranega vodenja ter tako spodbudimo ravnateljice za iskanje in razvijanje potencialov svojih sodelavcev za bolj učinkovito vodenje VIZ.

Na osnovi našega dosedanjega dela in rezultatov projekta ter z izkušnjami sodelujočih VIZ bomo na simpoziju razpravljali o takšni praksi vodenja, kaj lahko prinese posamezni šoli/vrtcu, ravnatelj/ravnateljici, pa tudi pogojev za vzpostavitev distribucije vodenja in nenazadnje o ovirah, ki jih lahko pričakujemo.

dr. **Marko Stabej**, Oddelek za slovenistiko, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, **Milena Bon**, Center za razvoj knjižnic v Nacionalni univerzitetni knjižnici, **Petra Potočnik**, Društvo Bralna Značka Slovenije – ZPMS, nacionalna koordinatorica Nacionalnega meseca skupnega branja 2018

Moderira: **Nada Požar Matijašič**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Urad za razvoj in kakovost izobraževanja

STOPIMO SKUPAJ ZA BEREMO SKUPAJ!

Simpozij bo skladno s predlogom Nacionalne strategije za razvoj bralne pismenosti poudaril pomen in vlogo branja in razvijanja bralne pismenosti v času šolanja in prostem času, v družini, šoli, knjižnici itd. V uvodu bo dr. Marko Stabej spregovoril o pomenu razvoja bralne pismenosti in bralne kulture za razvoj srednješolca in družbe. Izpostavil bo vprašanja, zakaj je pomembno, da v okviru programa srednjih šol ustvarimo spodbudno okolje za razvoj bralne pismenosti in kulture, kako lahko spodbujamo kritično branje, kako so vsi strokovni delavci v šolah pomembni za razvoj bralne pismenosti in bralne kulture, zakaj sta bralna pismenost in bralna kultura pomembni v nadaljnjem izobraževanju, poudaril pa bo tudi pomen dostopnosti in branja kakovostne literature. Do izboljšanja na področju bralne pismenosti in bralne kulture bomo prišli le skupaj - s sodelovanjem vseh odgovornih v javnem sektorju in nevladnih ustanovah – zato na podlagi predloga Nacionalne strategije za razvoj bralne pismenosti že v letu 2018 vzpostavljamo nacionalno mrežo za bralno pismenost in bralno kulturo. Pomembni del nacionalne mreže so knjižnice, zato bo Milena Bon spregovorila o pomenu in vlogi splošne knjižnice pri razvoju bralne kulture v družini in vzgojno-izobraževalnih zavodih, izpostavila možnosti sodelovanja srednjih šol in splošnih knjižnic, predstavila storitev dostopa na daljavo do informacijskih virov in elektronskih knjig, ki so uporabne pri pouku (za strokovne delavce/učence/dijake) in pomen uporabe sodobnih tehnologij za spodbujanje branja. Petra Potočnik bo skozi spletni dogodkovnik predstavila Nacionalni mesec skupnega branja 2018 in nacionalno komunikacijsko akcijo BEREMO SKUPAJ.

Simpozij je zasnovan z medresorskim sodelovanjem Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in Ministrstva za kulturo.

Elido Bandelj in **Darko Mali**, Center RS za poklicno izobraževanje, **Martin Pivk** in mag. **Mojca Šmelcer**, Šolski center Škofja Loka, **Štefan David**, dr. **Matej Forjan** in **Tomaž Pintarič**, Šolski center Novo mesto

OKREPLJENO SODELOVANJE ŠOL IN PODJETIJ ZA ZAČETNO IN NADALJNJE POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

Poklicno in strokovno izobraževanje lahko igra ključno vlogo pri reševanju številnih izzivov sodobne družbe, kot so konkurenčnost, brezposelnost mladih in socialna vključenost. Zato bo osrednje vprašanje simpozija, kako usmeriti naše

skupno delovanje, da bomo še nadalje krepili kakovost in privlačnost poklicnega in strokovnega izobraževanja, pa tudi nadaljnega poklicnega izobraževanja. Zato bomo posebej izpostavili elemente sodelovanja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, saj ravno povezava med svetom izobraževanja in delovnim okoljem izjemnega pomena za kakovost in privlačnost poklicnega izobraževanja in usposabljanja.

Sodelovanje med šolo in podjetji ima več dimenzij, ki se jim bom posvetili tudi ob konkretnih primerih dveh šolskih centrov: jasna strategija in podpora vodstva, institucionalno vključevanje podjetij, povezovanje v mreže, sam proces poklicnega in strokovnega izobraževanja (usklajevanje potreb in ponudbe, razvoj kurikula, izvajanje izobraževanja v šoli in usposabljanja v podjetjih, medsebojna »povratna zanka«), usposabljanje vodij usposabljanja v podjetjih, nove vloge učiteljev in njihovo usposabljanje (tudi v ob podpori podjetij), posodabljanje opremljenosti šol, individualni in timski projekti dijakov, vključevanje novih dijakov in zaposlenih v izobraževanje, razvoj digitalnih in drugih spretnosti, ki jih zahteva sodobna industrija idr.

Ob predstavljenih primerih bomo skupaj identificirali aktivnosti, ki naj jih šola izvaja za dijake in učitelje, za podjetja in njihove predstavnike in še posebej za učinkovito in ciljno delo z mrežami podjetij.

mag. **Borut Čampelj**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Služba za razvoj izobraževanja, s sodelavci iz javnih zavodov

KAKO LAHKO SAMOEVALVACIJSKO ORODJE SELFIE PRIPOMORE K NADALJNI INFORMATIZACIJI V SREDNJI ŠOLI

Namen simpozija je predstavitev samoevalvacijskega orodja SELFIE za ugotavljanje obstoječa stanja na področju informatizacije šole. Orodje SELFIE je od oktobra 2018 dosegljivo na spletu v vseh uradnih jezikih v EU. Samoevalvacijski vprašalnik izpolnjujejo tri skupine deležnikov: vodstvo, učitelji, dijaki. Na simpoziju bomo v razpravi ugotavljali, kako lahko orodje SELFIE:

- spodbuja ugotavljanje trenutnega stanja na srednji šoli (pomembno je dejstvo, da imajo različni deležniki drugačne poglede na obstoječe stanje)
- pripomore k debati, v kateri različni deležniki argumentirajo lastne poglede in jih skušajo poenotiti (ugotovitve je smiselno vključiti tudi v redno samoevalvacijsko poročilo šole skladno z 49. členom ZOFI)
- pripomore k opredelitvi nadaljnjih prioritet na področju informatizacije srednje šole, ki jih šola vključi v nadaljnje načrtovanje (kratkoročno in daljno ročno načrtovanje; letni delovni načrti).

dr. **Nataša Potočnik**, **Miriam Stanonik**, mag. **Mariza Skvarč**, **Nevenka Štraser**, Zavod RS za šolstvo

KAKO SPODBUDITI POGLOBLJENO IN AKTIVNO UČENJE TER ODGOVORNOST UČENCEV?

V simpoziju bomo z ravnatelji idr. udeleženci razmišljali o učnih praksah, ki spodbujajo učenčevu odgovornost, aktivno in poglobljeno učenje ter zagotavljajo kakovostne učne dosežke. S pomočjo protokola za (samo)vrednotenje elementov formativnega spremljanja bodo ravnatelji analizirali prevladujoče dejavnosti učencev v procesu poučevanja in učenja na njihovih šolah ter ob tem ugotavljali prisotnost psiho-socialnih dejavnikov, didaktičnih načel, metod in strategij, ki omogočajo poglobljeno, aktivno ter samo-regulativno učenje. Pri tem bomo posebej pozorni na odnos ter vlogo učitelja in učenca v procesu učenja, npr. vključenost učenca v sprejemanje odločitev, ki zadevajo učenje (vsebino in načine učenja ter kriterije preverjanja znanja), spoštovanje individualnih učnih in drugih za učenje pomembnih razlik med učenci.

Na podlagi analize prevladujočih šolskih praks bodo udeleženci presojali o vlogi ravnatelja in možnih ukrepih za spodbujanje ter zagotavljanje zgoraj omenjenih dejavnikov v vsakdanji praksi osnovnih šol.

Nekatere dejavnike poglobljenega, aktivnega in samo-regulativnega učenja bodo udeleženci simpozija tudi neposredno izkusili. Pri tem bomo smiselno uporabili relevantne in aktualne tiskane vire ter sodobno digitalno tehnologijo.

dr. **Mihaela Knez**, Center za slovenščino kot drugi tuji jezik, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

SLOVENŠČINA KOT DRUGI IN UČNI JEZIK – JEZIKOVNO VKLJUČEVANJE DIJAKOV PRISELJENCEV

Dijaki in dijakinje, ki se s svojimi družinami na novo preselijo v Slovenijo, so v znanju slovenščine večinoma začetniki, zato potrebujejo pri učenju slovenščine posebno pomoč. V prispevku bom predstavila proces učenja slovenščine kot drugega jezika, jezikovne zahteve, pred katere so postavljeni dijaki priseljenci v procesu izobraževanja v slovenskem jeziku, in učna gradiva, ki so šolam lahko v pomoč pri poučevanju slovenščine kot drugega jezika.

